

Cures en infermeria en la infància, adolescència i a la dona

2012/2013

Codi: 101792

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Graduat en Infermeria	830 Graduat en Infermeria	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Rafaela Blanco Sánchez

Correu electrònic: Rafaela.Blanco@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials.

Tot i això estaria be repassar les competències treballades en les assignatures de la matèria d'Infermeria Clínica, d'Estructura i funció del cos humà i Fisiologia en el nen, l'adolescent i la dona.

Objectius

L'assignatura es programa al tercer curs del Grau d'Infermeria i forma part del grup de les assignatures de formació obligatòria. Constitueix, per tant, part de la base científica necessària per a la formació del graduat infermer.

OBJECTIUS GENERALS

Els seus objectius generals són l'estudi del nen des de el moment de la concepció fins l'adolescència i l'estudi de la salut sexual i reproductiva de les dones. Posant l'èmfasi en el desenvolupament de la persona al llarg del cicle vital i en el coneixement de les principals eines infermeres que col·laboren a la millora de la pràctica infermera en l'atenció primària de salut i en l'atenció especialitzada.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Identificar les modificacions que es produeixen en la dona durant l'embaràs part i puerperi (postpart). CRITERI: Ha de relacionar almenys el 80% de les mateixes en aquesta etapa del cicle vital.

Relacionar l'etapa de desenvolupament en que es troba el nen amb la forma de satisfer les seves necessitats bàsiques des del naixement fins l'adolescència. CRITERI: Ha de fonamentar el com i el perquè es satisfan d'aquesta manera al llarg d'aquestes etapes.

Analitzar el concepte de cures pal·liatives des de un model infermer. CRITERI: Ha de identificar les accions que ajuden a garantir el confort, el benestar i la qualitat de vida.

Analitzar la situació de salut de la dona en les diferents etapes del cicle vital, seguint un model infermer. CRITERI: identificant els principals problemes, descrivint l'etiologia, i els símptomes i signes per a cadascú d'ells.

Planificar el procés de cures a les persones ateses, seguint un dels models de les necessitats humanes. CRITERI: Ha d'aplicar les etapes del procés de cures.

Seleccionar els plans de cures més adients que permetin intervenir sobre l'estrès de l'infant i la família davant la malaltia i l'hospitalització. **CRITERI:** Ha de fonamentar amb evidències perquè es consideren les més adients.

Analitzar les intervencions proposades en el pla de cures. **CRITERI:** Ha de justificar la seva pertinença amb el model de cures seleccionat.

Seleccionar les intervencions més adients, per tractar els problemes de salut que presenta la dona al llarg de les diferents etapes del cicle vital. **CRITERI:** Ha de justificar amb evidències les intervencions infermeres en cadascun d'ells.

Analitzar les cures, sobre l'estrès de l'infant i la família davant de la malaltia i l'hospitalització. **CRITERI:** Ha de identificar i justificar amb evidències les accions que garanteixin l'estabilització de la situació i la prevenció de complicacions.

Competències

- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Dissenyar sistemes de cures dirigits a persones, famílies o grups, avaluar-ne l'impacte i establir-hi les modificacions oportunes.
- Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, donant suport al manteniment de conductes preventives i terapèutiques.
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigits a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
2. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
3. Analitzar les intervencions infermeres i justificar-les amb evidències científiques i aportacions d'experts que les sustenten.
4. Aplicar cures durant el procés de maternitat per prevenir complicacions.
5. Argumentar amb evidències científiques quines són les cures infermeres més idònies per a fer una atenció professional adequada a les necessitats de salut de les persones.
6. Argumentar les intervencions infermeres amb evidència científica.
7. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
8. Dissenyar plans de cures adequats als problemes d'infermeria més estesos al nostre àmbit.

9. Dissenyar plans de cures d'infermeriaes per intervenir de formanera adequada i per avaluar l'impacte de la seva intervenció.
10. Elaborar i aplicar plans de cures, en funció de la fase i/o l'etapa de la malaltia en la quèal es troba el pacient, utilitzant els principis teòrics i metodològics de la infermeria i avaluant-ne els seus resultats.
11. Establir relacions entre els coneixements i la pràctica.
12. Explicar els factors de risc que incideixen en el procés de salut i malaltia.
13. Identificar els aspectes específics del nouat.
14. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional i social.
15. Identificar els problemes d'infermeria en la infantesa i les seves complicacions.
16. Identificar els problemes de salut més freqüents en la infantesa i les seves manifestacions.
17. Identificar i explicar les guies de pràctiques clíniques i assistencials relacionades amb l'atenció de les demandes de salut de les persones durant tot el cicle vital i de les alteracions que es poden presentar , i proporcionar les cures necessàries en cada etapa
18. Identificar les respostes psicosocials de les persones davant de les diferents situacions de salut (en particular, la malaltia i el patiment), i seleccionar les accions adequades per proporcionar-los ajuda.
19. Interpretar els aspectes culturals i els valors que determinen les conductes de salut.
20. Justificar les cures infermeres de qualitat adequades a les necessitats de salut.
21. Justificar les intervencions infermeres amb els processos fisiopatològics.
22. Planificar cures infermeres dirigides a persones, famílies o grups.
23. Plantejar propostes d'anàlisi fonamentades científicament i d'acord amb els recursos
24. Proposar protocols de cures dirigides a les persones amb risc d'emmalaltir.
25. Reconèixer les necessitats de salut durant les diferents etapes del cicle vital, des del moment del naixement fins al final de la vida.
26. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
27. Valorar i tractar de manera integral les necessitats de salut en la infància.

Continguts

INTRODUCCIÓ

En aquesta assignatura abordarem la problemàtica de salut en la infància, l'adolescència i de les dones durant l'embaràs, part i puerperi. Partim de l'estat de salut de la població catalana que reflecteix, en certa mesura, bona part dels canvis (sociodemogràfics, epidemiològics, tecnològics, etc.) ocorreguts en la nostra societat. Alguns con l'arribada de població immigrant en un període curt de temps, han modificat l'estructura per edat i sexe de la població i les tendències de fecunditat. A grans trets, la situació de la salut de la població de Catalunya es caracteritza per una esperança de vida que se situa entre les més elevades del mon. Els hàbits i estils de vida han millorat en relació amb l'hàbit tabàquic, l'ús d'elements de seguretat en cotxes i motos i la realització d'activitat preventiva (control de la tensió arterial, mesura del nivell de colesterol, realització de mamografies i citologies o vacunació antigripal).

Hi ha però importants àmbits de millora, especialment aquells en els quals no hem avançat, com són l'activitat física, l'alimentació saludable o el manteniment del pes adequat. En el cas del joves preocupa la importància de l'hàbit tabàquic i del consum excessiu de alcohol, així com l'augment dels embarassos en adolescents.

El concepte de nen al igual que el d'infància i adolescència tal com l'entenen avui en dia seria " com una fase especial i amplia de la vida" (Bergen,2007), es una construcció social feta per l'home per la qual cosa aquesta construcciópot canviar en el temps i d'una cultura a un altre. La imatge del nen que es té en l'actualitat és molt recent i producte de les idees d'Il·lustració (S. XVIII) que prometia una societat màgica.

En l'actualitat s'entén per nen " tot esser humà menor de 18 anys d'edat, llevat que, en virtut de les lleis que li siguin aplicables, obtingui abans la majoria d'edat" , (Art 1 de la Convenció de Drets del Nen UNICEF, 1996). La convenció sobre els drets de la infància diu el següent: tots els nens han d'estar lliures de discriminació. Desenvolupar-se física i mentalment en llibertat i amb dignitat. Tindre un nom i una nacionalitat. Disposar de nutrició, habitatge, recreació i serveis sanitaris adients. Rebre tractament especial, si té alguna deficiència. Rebre amor, comprensió i seguretat material. Rebre educació per desenvolupar les

seves capacitats. Ser els primers en rebre protecció en cas de catàstrofes. Estar protegits de l'abandonament, la crueltat i l'explotació. Estar educats en l'esperit de l'amistat entre els pobles. (Assemblea General de les Nacions Unides 1989).

En el nostre entorn, el tenir cura infermera de la infància es fonamenta en: Una difusió generalitzada del concepte de salut. Una influència permanent de les condicions socioeconòmiques en la situació dels nens i dels adolescents. Un desenvolupament molt important de l'atenció sanitària des de la vessant tecnològica i organitzativa.

CONTINGUTS

La infància. Tenir cura del nou-nat. El nen en edat escolar. Promoció i manteniment de la salut en el creixement i el desenvolupament del nen. Característiques de les diferents etapes de la infància i l'adolescència, factors que condicionen el patró normal de creixement i desenvolupament. Problemes de salut més freqüents a la infància i identificar les seves manifestacions. Cuidatges infermers al nen i la família en situacions especials. El procés de cures infermeres en el nen i l'adolescent a l'hospital i a l'Atenció Primària de Salut. Planificar totes les etapes del procés d'atenció infermer/a. Procés d'atenció infermer per valorar l'estat de salut del nen, en situació de salut (seguiment i desenvolupament del nen) i malaltia (seguiment del nen malalt). Atencions a la família amb la arribada d'un nou membre. Els cuidadors familiars.

L'adolescència. La pubertat. L'embaràs a l'adolescència/ L'agressivitat a l'adolescència / Conductes de risc a l'adolescència. Els problemes de salut més freqüents a l'adolescència.

La dona. L'embaràs, part, puerperi normal i d'alt risc. Característiques de les dones a les diferents etapes del cicle reproductiu. La dona i la menopausa. Tenir cura de les dones en diferents etapes de la vida. Els problemes de salut més freqüents en les dones. El procés de cures infermeres a les dones amb diferents problemes de salut - malaltia.

Metodologia

APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES

La metodologia emprada serà bàsicament la de **l'Aprentatge Basat en Problemes (ABP)** que es du a terme mitjançant sessions tutoritzades i presencials a l'aula per analitzar una situació problema i conduir l'aprenentatge. Mitjançant aquesta situació/problema, l'estudiant adquireix habilitats per afrontar problemes, prioritzar i cercar informació, prendre decisions i avaluar la seva activitat.

L'ABP es duu a terme en seminaris especialitzats de 20-25 estudiants.

En l'ABP, el rol de l'estudiant és actiu perquè és el responsable del procés del seu aprenentatge. El rol del professor/a és el de facilitador i guia d'aquest procés en el qual s'hi contemplen tres etapes:

Primera sessió de teoria (ABP)

Elecció d'un escenari o situació per consens: Es lliura als estudiants els resums de les situacions que s'hauran de treballar al llarg de la unitat. Aquestes il·lustren quelcom que li passa a una persona, a un grup o a una comunitat en una situació real.

Exploració de la situació: els estudiants mitjançant una pluja d'idees identifiquen quin és el problema i els aspectes rellevants que hi estan relacionats. També, identifiquen el coneixement previ que tenen d'aquest problema i les àrees que necessiten estudiar més a fons per acabar de comprendre'l i poder-lo afrontar. Per mitjà d'un raonament i anàlisi de les dades, els estudiants es fan preguntes per arribar a formular hipòtesis; identifiquen els objectius i els resultats d'aprenentatge a assolir. Amb aquests elements el grup consensua un pla de treball que ha de guiar el seu pla d'estudi per la segona sessió.

Segona sessió de Teoria (ABP)

Els estudiants expliquen breument la cerca bibliogràfica, les fonts i els recursos utilitzats en el període d'estudi. El grup discuteix les estratègies individuals de cerca i les fonts de consulta utilitzades per valorar

críticament la informació recollida (la reputació dels autors, els mètodes d'investigació utilitzats, els mètodes estadístics aplicats,...). Es discuteix el pla de treball planificat, on tots els components del grup han de tenir l'oportunitat d'explicar la informació que han estudiat. Amb aquesta posta en comú, els estudiants s'estan capacitant per a l'avaluació crítica i correcció del seu coneixement previ, alhora, que desenvolupa l'habilitat d'avaluar críticament el seu raonament del problema. Com a resultat de la discussió han d'extreure un resum de coneixements i abstracció dels principis i els conceptes que puguin ser aplicats a altres situacions anàlogues.

La situació ha de ser tornada a avaluar per revisar el pla d'aprenentatge i justificar la llista d'hipòtesis per veure si són acceptades, modificades o eliminades.

Tercera sessió de teoria (ABP)

En aquesta es fa una anàlisi de la situació problema treballada i es fa una síntesi de l'aprenentatge i objectius assolits. Es tracta de contestar les següents preguntes: Què és el que s'ha après de nou treballant el problema? Com es relaciona aquest aprenentatge amb els objectius? Quins principis o conceptes nous s'han discutit? Quins s'han après? Què del que s'ha après ajudarà a entendre diferents problemes o situacions en el futur? Quines àrees d'aprenentatge es van identificar però no es van treballar? Preguntes totes elles que permeten identificar el coneixement assolit i el que encara resta pendent.

Es finalitza aquesta tercera sessió amb l'autoavaluació, l'avaluació entre iguals i la del professor/a.

Classes expositives i sessions d'exposició pública de treballs amb la finalitat de clarificar dubtes i relacionar conceptes on els estudiants hi tinguin una major dificultat.

Tutories individualitzades: es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Aprenentatge Basat amb Problemes.	48	1,92	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Classes expositives	4,5	0,18	3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27
Tipus: Autònomes			
Estudi autònom	90	3,6	1, 2, 7, 26

Avaluació

El sistema d'avaluació s'organitza en **2 mòduls** cadascun dels quals tindrà un pes específic en la qualificació final:

Avaluació formativa d'ABP (60%)

S'avaluen les següents dimensions: responsabilitat, habilitats d'aprenentatge, comunicació i relacions interpersonals.

- Avaluació del tutor a l'estudiant mitjançant feed-back (retroalimentació oral): Sessions ABP (3 Avaluacions).
- Avaluació escrita: Els tutors lliuraran un informe escrit en finalitzar les sessions d'ABP de l'assignatura.

Avaluació (sumativa) de la pregunta de recerca (40%)

S'avaluen les següents dimensions: Continguts: claredat del títol, idoneïtat de les paraules clau, antecedents i justificació del tema. Aspectes metodològics: lectura crítica, aplicabilitat i utilitat. Bibliografia: referències bibliogràfiques, tipus d'evidències utilitzades, fonts d'informació. Resultats d'aprenentatge: assoliment de principis i conceptes. Metodologia de presentació. Participació dels membres del grup: els estudiants fan i responen preguntes i observacions (veure rubrica). El tutor decideix qui dels estudiants ha de començar la presentació.

Es farà coavaluació de les presentacions per part de dos professors de l'assignatura.

L'estudiant lliurarà en suport **informàtic i paper** la presentació.

OBTENCIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL:

- **Excel·lent (EX)** L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma fent les seves justificacions amb evidències.
- **Notable (N)** L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma amb algunes evidències.
- **Aprovat (AP)** L'estudiant pot assolir les competències avaluades amb supervisió.
- **Suspens (SS)** L'estudiant no ha assolit les competències avaluades.
- **No realitzat (NR)** L'estudiant no ha realitzat les activitats programades per tal d'assolir les competències.

1.- **El requisit per a l'obtenció de la nota final** és haver-se presentat a totes les parts avaluatives.

2.- Es considerarà **no presentat** de totes les assignatures integrades que configuren la unitat, quan l'estudiant hagi faltat al 30% de les sessions d'ABP.

3.- **La qualificació final** de cadascuna de les assignatures integrades en la unitat d'ABP serà la mitjana ponderada de les parts que les configuren. Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

Del 0 a 4.9 = Suspens

Del 5.0 al 6.9 = Aprovat

Del 7.0 al 8.9 = Notable

Del 9.0 al 10 = Excel·lent

Del 9.0 al 10 Matrícula d'Honor

4.- L'estudiant té dret a la **revisió de les proves d'avaluació**. Per a tal fi es concretarà les dates en el campus virtual.

5. La valoració de **situacions especials i particular**, serà valorada per una comissió avaluadora configurada a tal efecte.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació de la pregunta de recerca	40%	3	0,12	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Aprenentatge Basat amb	60%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19,

Bibliografia

Donat que una de les competències generals que es pretén que adquireixi l'estudiant és la de desenvolupar estratègies per a un aprenentatge autònom (CG2), i que l'activitat dirigida pel docent és l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), no s'especifica la bibliografia.

En l'ABP l'estudiant ha de fer-se competent en la cerca d'informació i lectura crítica de la mateixa. En la primera sessió els estudiants, en funció del pla de treball plantejat, esbrinen quines són les fons d'informació adients per al seu pla de treball. En la segona sessió expliquen les dificultats que han tingut en la cerca i confronten les troballes i evidències. En funció d'aquest treball compartit raonen la idoneïtat o no, de la mateixa.

Aquests són els raonaments fonamentals pels quals no es considera oportú que el professorat presenti un llistat específic de bibliografia.